

Nr 61.

Av herr **Rosén**, *angående skrivelse till Konungen med begäran om utredning rörande åtgärder till förebyggande av simulation bland inskrivningsskyldige och värnpliktige.*

Under många år ha klagomål försports särskilt från militärläkarnas sida över de försök, som av värnpliktiga göras att dels vid inskrivningen, dels efter inryckningen till vapenövning simulera kroppsfel eller sjukdom i syfte att frikallas från militärtjänst. Det fördöljes icke, att dessa försök i många fall lyckats. Å andra sidan har det inträffat, att läkarna vägrat frikalla värnpliktiga, vilka varit behäftade av sjukdom, som gjort dem olämpliga för krigstjänst eller för vilka vapenövningarna varit alltför tunga och av denna anledning genom överansträngning ådragit sig skada för livet. Då antalet fall av simulation på vissa håll varit ganska stort, är det emellertid förklarligt, att militärläkarna misstänka att många, som begära att bli förklarade odugliga till krigstjänst, äro simulanter.

Antalet prövade 21-åringar vid inskrivningsförrättningarna 1913 uppgick till 36,460, och av dessa frikallades vid mönstringen ej mindre än 5,464, 14,99 % av hela antalet. Av de överåriga frikallades 19,18 %. Därtill komma de, som efter påbörjad tjänstgöring frikallats eller överförts till icke vapenföra. Det är sålunda en mycket stor del av den värnpliktiga ungdomen som befinner sig oduglig till krigstjänst. Att bland dessa frikallade finnas åtskilliga, som genom oriktiga uppgifter om sitt hälsotillstånd i förening med opasslighet av övergående art lyckats dupera vederbörande läkare är otvivelaktigt. Såväl i pressen som enskilt har ej sällan anförts exempel på de olika tillvägagångssätt, som begagnas för att vilseleda

läkaren, och då ett sådant försök lyckats och blir känt, tillgripa andra, yngre element samma eller liknande metoder. En del av dessa, som blivit frikallade, göra ingen hemlighet av sitt tillvägagångssätt, vilket ovillkorligen verkar demoraliserande och lätt förlöder andra att göra samma försök, men kanske utan annat resultat än bestraffning.

Det synes fördenskull vara nödvändigt att söka vidtaga sådana åtgärder, som om möjligt kunna förhindra eller åtminstone minska antalet fall av simulation. Vilka medel som i sådant avseende kunna vara användbara, lärer icke kunna utrönas på annat sätt än genom en noggrann prövning av detta helt visst svårlösta spörsmål.

Ett sätt, som torde vara förtjänt att tagas i övervägande, är en sådan ändring i värnpliktslagen, att de, som vid inskrivningsförrättning enligt nuvarande lagstiftning frikallas, icke för all framtid vore berövade utsikten att kunna uttagas till krigstjänst. Utom i sådana fall, då det på grund av vanförhet eller dylikt är uppenbart, att den inskrivningsskyldige måste lämnas ur räkningen såsom vapenduglig, borde fortsatt mönstringskyldighet åligga vederbörande under några år. Av de 21-åringar, som frikallades år 1913, ledo ej mindre än 26,96 % av sjukdomar i cirkulationsorganen. Det är ju inte uteslutet, att många av dessa kunna bli friska efter något eller några år; en hel del bli det helt säkert redan någon dag efter inskrivningsförrättningen. Om alla dessa, som icke kunnat hänföras till de för alltid för krigstjänst odugliga, vore skyldiga att under de närmaste åren inställa sig till inskrivningsförrättningarna och undergå förnyad läkarundersökning, är det inte uteslutet att detta skulle ha en förvånansvärt gynnsam inverkan på den nyss anförda mycket höga kassationsprocenten. Många av de med tillfälligt hjärtfel behäftade ynglingarna skulle måhända icke vilja riskera att vid t. ex. 27 års ålder bli uttagna såsom vapendugliga, ty utom andra olägenheter kan detta vara menligt även i ekonomiskt hänseende.

Om samma mönstringsplikt ålåge även dem, som efter inryckningen hemförlovas, synes sannolikheten tala för att de fall av simulation, som nu förekomma, skulle väsentligen minskas, och därmed torde läkarna ej heller behöva befara att i samma grad, som för närvarande är förhållandet, i de sjukanmälda, som begära att bli hemförlovade, misstänka förekomsten av simulanter.

Därjämte bör beaktas frågan om reformering av inskrivnings-

nämndernas sammansättning. I detta avseende har redan 1912 års riksdag begärt, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning. Inskrivningsnämnden är nu onödigt stor, men det oaktat finnes inom nämnden ingen, som har närmare kännedom om de inskrivningsskyldiga. Landstingets ombud skall i detta avseende representera sakkunskapen, men det torde vara mycket sällsynt — åtminstone i Norrland — att dessa nämndsledamöter äro till något större gagn, alldenstund det icke är möjligt för dem att lära känna befolkningen inom de vidsträckta inskrivningsområdena. Mera ändamålsenligt vore att Ortsombud valdes för varje socken, varigenom nämnden kunde erhålla upplysningar rörande de inskrivningsskyldiga.

Då det är av vikt, att något göres i syfte att förhindra de demoraliserande verkningarna därav, att en del personer på angivet sätt söka undandra sig sin plikt emot fosterlandet i här berörda avseende, får jag hemställa,

att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande åtgärder till förebyggande av simulation bland inskrivningsskyldiga och värnpliktiga.

Stockholm den 5 februari 1915.

Gustav Rosén.
